

Élésből sorsot hogyan csináljunk?

A muravidéki magyar könyvek világa

Zágorec-Csuka Judit Magyarországon a Magyar Kultúra Alapítvány és a Muravidéki Baráti Kör Kulturális Egyesület szervezésében mutatta be „*A muravidéki magyar könyvek világa*” című tanulmánykötetét.

A szerző könyvtáros, magyartanár, költő, műfordító, könyvtár-, nyelv- és irodalomtudományi háttérrel egyaránt rendelkező kultúraszervező, a magyar nemzetiségi értékek őrzője, terjesztője. Olyan ember, aki stratégiai gondolkodással a nemzetiségi megmaradásért dolgozik – jellemezte bevezetőjében, a beszélgetés indításaként dr. Székely András Bertalan művelődésszociológus. Ennek szükségességét és fontosságát egy kötetbeli írásból vett idézettel indokolta: „*Olyan időket élünk megint, amikor elvekben és intézményekben tartjuk a magyar közösséget a szlovéniai Muravidéken, de a valóságban írónk műveit igazán kevesen olvassák*”. Mert fogy a magyar nyelvű lakosság, a napjainkban mintegy néhányezer főnyi szlovéniai magyar közösség.

A tanulmánykötet négy nagy részből áll. Az első a szlovéniai magyar könyvkiadással foglalkozik, bemutatja a muravidéki magyarok évkönyvét, a *Naptárt*, valamint a *Pannon irodalmi portrékat* és a *Bánffy család szellemi hagyatékát*. A második részben az olvasásszociológia kap helyet, olyan témákkal, mint identitás, kultúra, kultúraköziség és a „*többszörösen peremhelyzetű lét*”. A harmadik rész a könyvtárügy nemzeti, nemzetiségi kérdéseit taglalja, a negyedikben pedig irodalomtörténeti írások és interjúk szerepelnek. Amikor dr. Zágorec-Csuka Judit erről beszél, hangsúlyozza a magyar könyvkiadás, a szlovéniai magyarok anyanyelvi kultúrája és a kétnyelvű oktatás jelentőségét.

Tragikus mélypontokból kellett kilábalni, hiszen mint megtudjuk, a helyi könyvtárakban „*közvetlenül a II. világháború után a magyar könyveket megsemmisítették...*” Ebbe az összefüggésrendszerbe ágyazottan jelenik meg – a saját, a családi életélményen keresztül, mindezzel megerősítve – az identitás kérdése. Szerinte az identitás nem 50-50 százalék, identitás egy van. Ha úgy dönt valaki, hogy „*ott*” marad, a szülőföldjén, akkor sok mindent végig kell gondolnia, az észokok és indokok mellett lelkét is dúsítania kell. Erre legjobb a „*művelés*”: a tanulás, a műveltség gyarapítása, a „*világban benne levés*”

józan felfogása. A két kultúrában integrálódni kell, a szocializáció elkerülhetetlen, gyakoriak a vegyes házasságok. A diákok felsőfokú tanulása helyben szlovén nyelven lehetséges, de ez – az általános és középiskolában megszerzett alapokkal – nem zárja ki a magyar nyelvű művelődést. Kinyíltak a határok, lehet utazni, s ösztöndíjakat szerezni. Zágorec-Csuka Judit a menedzsermunkától sem riad vissza, az Európai Unióhoz nem panasszal fordul, ha teheti, a helyszínen szólal fel, s a problémát előtárja. Az a célja, hogy a kötet tartalma „*bekerüljön az egyetemes magyarság szépirodalmi és tudományos világába és a köztudatba, hogy hirdesse jelentőségét ennek a könyvkultúrának, a Muravidéken, Magyarországon s az Európai Unió területén*”. A digitalizálás sem riasztja, hisz annak jött el az ideje, támogatás, anyagi források is adódnak hozzá. Pályázik, de jól tudja, hogy a támogatáshoz „*termék*” szükséges, értékes produktumot kell előállítani – ebben hajthatatlan.

De Zágorec-Csuka Judit a munkájával példát állít arra, hogy a divatos-fellengzős információkat ne higgyük tudásnak, kizárólagosnak. „*Amíg magyar könyveket írunk, talán magyar olvasási kultúránk is lesz*” – hirdeti. A könyvbemutatón az irodalom mellé, a filozófia részeként, szívbeli vendéglátásként, hazával kínál: házi csavart kiskaláccsal és saját termésű Lendva környéki borral. És ajándékot is ad: kötetét kapja minden vendég.

A Szentháromság téren, „*fenn Budán*”, a Várban, a szellős félhomályban rezgetnek lelket és hintenek felelősséget Zágorec-Csuka Judit verssorai: „*Átok-e vagy áldás? / Köves barikád? / Vagy igét őriző oltár? / Ősi humusz. / Belőle nőttem én, / belé is süppedek*”. A kötet mottójának választott vers legyen az, aminek szerzője szánta. A forrásértékű, szép kiállítású, jól forgatható könyv fedőlapja egy 1574-ben kiadott könyvemlékhez (Evangeliumok) viszi tovább a kutatásra hajló olvasót. E borítótervet Németh Csongor készítette Orbán Péter felvételeinek felhasználásával. A kiadvány nemcsak a szerző által írt tanulmányokat, esszéket és publicisztikai írásokat tartalmaz, hanem olyan mások által írt rövidebb műveket is, amelyek az ő személyéhez, munkásságához kapcsolódnak.

Sz. Tóth Gyula

Látogasson el honlapunkra: www.nemzetisegek.hu